

«چریک‌های» گردی

عرفو برخواست با چکو و قره‌تازدین بقران سو گند خوردند که هر گاه
یایزین با کاکه‌مم هم قول (وقرار و دوست همدیگر) باشند؛ هر کس در کوچ‌ها
و گوشه کنارها، حرفی بزند، فضولی بکند، سرش را میبریم.

که^۱ بود، (کسی بجز) کاکه‌مم گل نژاد (نه) بود.

پوستین قاقمی^۲ بر گردن داشت.

خیلی خوشگام بود،

عرفو دعا و «آیت الکرسی» میخواند و آن را پایان میرساند.

تا میرسید به سنگچین (های) چشمه و به یایزین سلام میگفت،

یایزین جواب سلام (علیک) را به میرمم قلندر نداد.

یایزین گفت: ای جوان، ای جوان (اینقدر) مغرور مباش.

مردم جزیر در پشت بامها دسته‌دسته جمع شده‌اند!

چنانکه آب میخواهی، دست‌نماز بگیر و برو!

میرمم میگوید: ای خدا چطور خانه خراب شدم!

هزار بار لعنت بر پدر من، بعد بر پدر تمام مردان (ا)

دوازده ماه و بیست و چهار روز راه (برو، آمدم) پادشاهی یمن را

۱- «چریکه» از اینجامنظوم است و چرگردار را بلند کرده با آهنک مخصوص میخواند.

۲- قاقم = جانوری است در کردستان که پوستش بسیار گرانبهاست.

بهجی بیله ، به قسه‌ی ژنان هه‌لسته وهره ایره کانه :

ایستا ده‌لی: لاره ، ئە گەر حاجه‌تی آویت هه‌یه ، ده‌س - نوێزی خۆت
هه‌لگره و بزۆ ، خه‌لك ئشمهر و شه‌یتانه .

کئی بو له میر مه‌می گولباوه !

که‌ولی به سهر شانی خۆی-دا ده‌دا. به عاجزی ده‌ گه‌ زاوه به دواوه .

یای زین کوتی: ^۱ خولایه! ئەو، ئەوه هات قسه‌ی خۆی کرد ئەمن دلم
شکاند؛ که‌لامی خولای ئەوی نه‌ گرتی ، ئەمن ده‌ گرتی ، به‌ جوانی ده‌مرم ، به
کافری ده‌مرم ، به‌لا بانگی که‌م بگه‌ژیته‌وه ، ده‌شقه‌م دوو قسانی ده‌ گه‌ل بکه‌م .

یای زین بانگ دیلی: ^۲ لاره هه‌ی لاره !

ئە گەر هه‌زره‌تی جو برائیلی خوشه‌ویسته ، نیه‌دای بو خوشه‌ویستی

وی هه‌ناوه .

لاره ئەتۆ ئەو خولایه‌ی که‌ هه‌زره‌تی موسای له نوری خه‌لقه‌ت کردوه ،

هه‌وه‌لی سبه‌حه‌ینان هه‌زار و یه‌ك که‌لیمه ، له باره‌ گای خولای ده‌ کا ته‌واوه ؛

لاره ، به‌شقی ئەو خولایه‌ی ئە گەر هه‌زره‌تی عیسا(ی) روح-ولای(ی) له

نوری خه‌لقه‌ت کردوه ، مردووی له قه‌برستانی پی-ده‌ژباوه ؛

لاره هه‌ر چه‌ند موئمین و مه‌لایکه‌تن ده‌ تینمه‌ تکایه ، بوخاتری من ئەو-

چاره‌ که‌ بگه‌ژێوه به‌ دوواوه !

۱- لیره‌ را په‌رکه‌یه چرگه‌ر به‌ قسه‌ ده‌ یگه‌ریته‌وه .

۲- لیره‌ را هه‌ له‌به‌ست ده‌س پی ده‌ کا چرگه‌ر ده‌ نکێ لی هه‌لدینی و به‌

آهه‌نگ ده‌یلی .

ترك كن (کردم)، (دنبال قول)۔ بحرف زنان برخیز و بیا اینجا :

اکنون میگوید : ای جوان چنانکه بآب احتیاج داری دست نمازت را بگیر
و برو، مردم شمر و شیطان-اند .

که بود، (کسی بجز) میرهم «گلباوه» (نه) بود !
پوستین را بردوش میانداخت ، عاجز (ودلشکسته) بعقب بر میگشت .

یایزین (باخود) گفت: ^۱ای خدا او آمد سخن خود را گفت، من دل او را شکستم؛
کلام خدا او را نمیگیرد، مرا خواهد گرفت؛ در جوانی بکفری خواهم مرد . خوب
است او را صدا کنم، بر گردد شاید با او دو کلمه صحبت بکنم .

یایزین بانگ زد^۲: ای جوان، ای جوان !
چنانکه حضرت جبرئیل عزیز است ندا برای عزیز او (خدا) آورده است.
ای جوان ترا بآن خدا (سو گند میدهم) که حضرت موسی را از نور خلق
کرده است (وهر) روز اول صبح (با) هزار و یک کلمه در بار گاه خدا (صحبت خود را)
تمام میکند .

ای جوان ترا بآن خدا (سو گند میدهم) که حضرت عیسی روح الله را از
نور خلق کرده است و (او) میتواندست مرده قبرستان را دوباره زنده کند؛
ای جوان هر چه مؤمن و ملائکه است برای خواهش و تمنا با خود میآورم ؛
بخاطر من این بار بعقب بر گرد !

۱- از اینجا «چریکه» نثر است و چرگر با بیان عادی مطالب را بیان میکند .

۲- از اینجا «چریکه» منظوم و چرگر صدا را بلند کرده و با آهنگ مخصوص اشعار

را میخواند .

ئەو جار کاکە مەم بە شانی راستەیی دا گەزراوه ،
 تەمەنای لە خوڵای دە کرد لە پیغمبەری دە پاژاوه ،
 هەتا دە چوو لە زازی کانێ لە یای زین-یی، دە بیکرد ، سەلام و ساڵاوه
 یای زین دە لێ: عەلیکومە سەلام وە رەحمەتوڵاھی سەر هەرتک^۱ چاوی من
 میر مەم شوژە لاوه .
 شەوئ دی ئە گەر ئەو گێچە ئە لە دیوانی دە-قەومی بۆچی لە منی-مل
 بە کوین (ت) نەدە گێژاوه ؟

عەلیکومە سەلام وە-رەحمەتوڵاھی سەر چاوی من بابان-ویرانی !
 ئەتۆ شەوئ دی بۆچی ئەمنت لە کاکم قبول نە کرد لە لای دیوانی ؟
 ئە گەر خۆت بە پیاو نەدەزانی، بۆچی دە بەر ئەمنت دە ناسی جزووی قورانی ؟

کاکە مەم دە لێ: یای زین ئەتۆ گەلیک ساحیب-خاتری !
 کاکە مەم نەهاتوووە فینجان فینجان قاوهی بە سەدەقە-سەر وەرگری .
 خۆلا غەزەبی حەو تەبەقەیی عاسمانی بمارینی لە شانی کاک بە کری !

یای زین ! زۆژم لێ-هەلات گەییە محەلی چیشتەنگاوی !
 روومەتی یای زین-ئێ گەلیک بەمن زەرینقەرن لە شوشی گولائێ .
 بریا ئەو دەست و جامە بام ئە گەر یای زین دە بینیتەوه سەر رووی آوی .

زۆژم لێ-هەلات گەییو تە نوژی نیو-زۆیه !

۱- هەرتک = Her + tik = کورتەیی (هەر+ دو+ک) . واتا هەر دووک .

آنگاه **کاکه‌مم** به (طرف) شاندر استش بر گشت .
 از خدا تمنا میکرد و پیغمبر را ستایش میکرد .
 تا میرفت، به سنگچین چشمه (میرسید) و به **یای زین** سلام میکرد .
یای زین میگفت: علیکم السلام و رحمت الهی ، پایدت) روی چشمانم (خوش
 آمدی) **میرمم** (ای) جوان نجیب .
 دیشب چنانکه چنین ماجرا و حادثه‌ای در دیوان روی میداد، چرا من سیاهپوش
 را هم دعوت نکردی ؟

علیکم السلام و رحمت الهی (پایت) روی چشم (ان) من دودمان ویران (بر بادرفته)!
 دیشب برادر بزرگم در دیوان (مرا بتو پیشکش کرد) تو چرا مراقبول نکردی؟
 اگر خودت را مرد می‌شناسی چرا مرا به سی جزوه قران سو گند میدادی ؟

کاکه‌مم میگوید : ای **یای زین** تو خیلی صاحب خاطر هستی !
کاکه‌مم نیامده فنجان فنجان صدقه سر (این و آن) قهوه بگیرد .
 خداوند (قهرو) غضب هفت طبقه آسمان را بر (سرو) دوش **کاکه‌مم** فرود آورد!

یای زین ! خورشید (روز بر؟) من بر آمده^۱ (وا کنون) هنگام چاشت است .
 (برای من) گونه **یای زین** خیلی ظریفتر از شیشه گلاب است .
 کاش من این دست و جام بودم، که **یای زین** آن را روی آب میگذارد .

خورشید بر من طلوع کرده، (هنگام) نماز ظهر رسیده است .

۱- خورشید بر من بر آمده ، ترجمه : « روزم لی هلات است » و این بند (مصرع)
 در «چریکه» چندین بار تکرار میشود، شاید اشاره بگذشت زمان (و فرصت) است .

روومەتی **یای زین** - ئی گەلێک زەرێفترە لە گۆلی لیمۆیە .

بریا ئەو دەست و جامە بام، ئە گەر **یای زین** بە دەستی مبارە کی دە یآوێتمە

سەر رووی چۆیە .

زۆژم لێ - هەللات گەییە فەسلی انوارئ :

روومەتی **یای زین** - ئی گەلێک زەرێفترن لە دەنکی دە هەنارئ .

بریا ئەو تاس^۱ و تەبەقە^۲ بام ئە گەر **یای زین** بە پەنجەیی مبارە کی دە یآوێتمە

سەرتاتە^۳ - شواری .

زۆژم لێ - هەللات گەییە محەلی نووژنی شیوان :

روومەتی **یای زین** - ئی گەلێک زەرێفترن لە گۆلی دە هیوان (؟)

بریا ئەو دەست و جامە بام ، ئە گەر **یای زین** بە پەنجەیی مبارە کی

دە ی آوێتمە - سەر کە مەبەلی^۴ دە لیوان .

زەببێ! خولایە! ئەتۆ روحمبەری، دە گەل **یای زین** - ئی چی دی نەبێ نێوان.

۱ و ۲ - تاس و تەبەق خشل و زیوهری ژنانە، کەخوی پی دە رازیننەووە .

۳ - تات : Tat : جیبی یە کە لە کەناری ئەستێرە و کانیاوان سازی دە کەن

ئە گەر مردوی لەسەر دەشون ، پیبی دەلین : تاتە شواری : گوربکی چکولە یە کە لە بەردی

پانپان و لوسی پی کەندوکول ، بونوژی دروستی دە کەن .

تات نیوی هوزیک و هەر وا نیوی راویژیک (ایرانی - کوردی؟) یە .

بروانە فەرھەنگی ایسلامی بەزیانی فەرانسە . پاریس ۱۹۳۴ ب ۵ پ ۷۳۳

و بروانە نوسوکی تاتی و هەرزنی (فارسی) ع . کارەنگ پ ۳۶ - ۳۰

۴ - کە مەبەل : روو بەرزایی لیوانە ع ۱

گونه‌ی یایزین خیلی ظریفتر از گل لیمو است .
کاش من این دست و جام بودم که یایزین بدست مبارکش آنرا روی جوی
میانداخت (میگذاشت) .

خورشید بر من طلوع کرد، هنگام عصر است .
گونه‌ی یایزین خیلی ظریفتر از دانه‌ی انار است .
کاش این طاس^۱ و طبق^۲ بودم، که یایزین بدست مبارک خود، مرا روی
«تاته‌شوار»^۳ میانداخت (میگذاشت) .

خورشید بر من برآمده، تنگ غروب (رسیده) است .
گونه‌ی یایزین خیلی ظریفتر از گل میوه (مو) هاست (؟)
کاش این دست و جام بودم، که یایزین، با پنجه مبارکش مرا روی «کمبل»^۴
لبها میانداخت .

یارب، خدایا! تو مهر بانی (بما رحم کن) با یایزین (دیگر) از هم دور نباشیم.

۱ و ۲- از اسباب آرایش و زیور زنان کرد .

۳- تات = Tat : در کنار حوض و چشمه سارها در کردستان، از سنگهای صاف و
بزرگ، جایی برای آسودن و نماز خواندن درست میکنند؛ که جنبه‌ی تقدس و احترام نیز دارد و
چون گاهی مرده را هم روی همین سنگها می‌شورند می‌گویند: «تاته‌شوار Tate + Shiwar»
یعنی «تاتی» که مرده روی آن می‌شویند .

تات نام جامعه‌ای و بیکی از لهجه‌های (ایرانی- کردی) هم می‌گویند. از جمله بعضی کردها
هم به لهجه‌ی تاتی صحبت میکنند؛ برای مطالعه و تحقیق بیشتر درباره‌ی این لغت نگاه کنید به
کلمه‌ی تات = Tat در کتب :

Encyclopédie de Pislam Paris 1934 Tome IV (Sz) P. 733

ونک : آذری احمد کسروی تهران ۱۳۲۵ ص ۶۱

ونک: تاتی وهرزنی عبدالعلی کارنگ تبریز ۱۳۳۳ ص ۳۲-۳۰.

۴- که مبل = Kembelh : برجستگی سطح لبها. (؟)

زۆژم لئی-ههلات، گه یوه تهوه نوێژی خهوتنی؛

روومهتی یای زین-ئی گهلێک زهریفترن له گولێ ده سویسنی .

زه بی خولاً گیرم بی، ئەوی زۆژی خولاً ده کا دیوانی ده گهل دیوان کردنی،

یای زین! به خولای ئەمن دهس له تو ههنا گرم ههتا زۆژی مردنی .

یای زین! آورم تی بهربو جگهرم سوتاوه!

غهریبی شارانم به نگینه - شم لئی ههل بزاوه ،

شاری یه مهن-ئیم له چهنگ چو، ئەویشم ده پیناوی تو ناوه .

یای زین ئە گهر آگات لیم نه بی زۆر خراپم لئی-قهوماوه؛

ئهن و تو و لێک نابینن، مراد و کاوی.

گهردنی تو گهلێک زهریفتره، له شوشهی گولای؛

ئه گهر ده توانی، به دهستی موباره کت، زمانم شکا، بدهیه چۆزیک آوی!

یای زین ده لئی: ملهم به کونین(ه) دلم به تازی!

گورگه-آوژی میرزین دین-ی گهلێک بی زه زاترن له موی به رازی(۱)

ئه تو چلۆن ده توانی به نوێژی نیوه زویه له نیوه راستی شاری جزیری-

جامی آوی له من بخوازی . ؟

۱- موی به رازی زوور و بهق و منداره؛ وهك ژهراوی بی، ده لپن: برینی زور

خورشید بر من طلوع کرده، هنگام نماز (شبانگاه) خفتن رسیده است .
 گونهٔ یای زین ، خیلی ظریفتر از گل سوسن است .
 یارب! خدا گیرم شوی، آن روزی که خدا دیوان میکند؛ بادیوان کردنش^۱.
 یای زین^۱ بخدا ، (سوگند) تا روز مرگ من از تو دست بردار نیستم .

یای زین ! آتشی مرا گرفته، جگرم سوخته است .
 غریب شهرها هستم و بنگینه هم از من بریده شده (او هم همراهم نیست) .
 شهر یمن را از دست دادم، آنرا هم قربان راه تو کردم،
 یای زین اگر مواظب من نباشی (وضع خیلی خرابی) برای من پیش آمده است؛

من و تو همینطور (بسادگی) بمراد نمیرسیم و کام نمی‌یابیم^۲.
 گردن (بلورین) تو خیلی ظریفتر از شیشه گلاب است ؛
 (از تشنگی) زبانم شکسته، چنانکه میتوانی بدست مبارکت یک جرعه آب بمن بده.

یای زین میگوید : سیاهپوشم و دردم سو گواری است .
 نگاه گر گانه^۳ میرزین دین (برادرم) خیلی خطرناکتر از «موی» گراز^۴ است
 تو چگونه (جرات میکنی) و میتوانی در موقع نماز ظهر، در وسط شهر جزیر
 جام آب از من میخواهی ؟

۱- در این عبارت یعنی «دیوان میکند با دیوان کردنش» کلمهٔ با دیوان کردنش در حکم مفعول مطلق عربی است یعنی دیوانی بسزا و آنچنانکه شایستهٔ خدائی او است .

۲- در متن اصلی مراد و کام نمی‌بینیم آمده است .

۳- «گورگه آور» = $Gurg + e + Awirh$ ، که مادرا اینجا آن را به نگاه گر گانه ترجمه کرده‌ایم، عبارت است از «گرگه + آور» - آور به پشت سر نگرستن را میگویند و ظاهراً منظور از «گرگه آور» نگاه مخصوص گرگ است که در حال گریز یا راه رفتن با فراسر و ترصد به پشت سر مینگرد .

۴- موی گراز خیلی زبر و خشن است و گویا زخمی که در نتیجه تصادم آن بر تن کسی عارض میشود خیلی شوم و التیام ناپذیر است . ع. ا

کاکه مهم ده آئی: یای زین هیزی جگهرم، چرای چاوانم!

ایستا ئەمن غه‌ریبی هه‌مو شارانم؛

له وه‌ژ(ش) بی تیب و سوپا‌تریم، هیژتا میری برای خۆت (تۆ) به‌مه‌یته‌ر و

نۆ‌کهری خۆم نازانم؛

غه‌ریبی شاران(م)، له‌به‌ر خاتری تۆ زۆریی مه‌کانم.

هیچ که‌س نازانی یای زین چه‌ند جوانه!

بۆم به‌جیی هیژتوووه ته‌خت و مه‌کانه؛

هه‌چیکێ ژنه پیشکاریان شه‌یتانه؛

ایستا چۆزینکم آو ناده‌یتیی ده‌لینی خه‌لك شه‌یتانه!

کێ بو له یای زین - ئی به‌له‌ک - چاوه!

ده‌ستی ده‌دا جامی آوی، بازنه‌ی له ده‌ستی خۆی ده‌ر هینا ئەنگوستیله‌ی^۲

له‌قامکی خۆی زا کیشاوه،

گواره‌ی له‌گویی خۆی ده‌رهینا. ده‌رزی له به‌رۆکی هه‌له‌کیشاوه،

ده‌جامی آویی ناوه.

جامی له سه‌رین چاوی کانی هه‌له‌دینجا به‌ده‌س کاکه‌مه‌می داوه،

کاکه‌مه‌م آوه‌که‌ی خوارده‌وه بازنه و ئەنگوستیله و کرمه‌ک، هه‌مووی-

ده‌باغه‌لی خۆی ناوه،

۱- شه‌یتان و شوفار (؟) به‌اینسانی دوو زمان، ناراست، قسه‌دز، واژه‌شکین،

دروژن و ته‌وس آویژده‌لین.

۲- ئەنگوستیله = Engustile = (درفارسی انگشتری) = کلکه‌وانه، چه‌شنیکی

تایبه‌تی کوردی و خولاتی هه‌یه‌پیی ده‌لین: مینه‌که = Mêneke ده‌قامک کردنی پروزه.

وه‌ئه‌نگوستیله‌ی پروزه له‌ نیوکوردان دا زور په‌سه‌ندو پروزه. ع. ۱

کاکه مەم میگوید: یای زین ، نیروی جگرم، چراغ دید گانم!
 اکنون من غریب همه شهرها هستم!
 هر گاه از این هم بی تیپ و سپاه تر باشم باز هم (ارزش) امیر برادر تو، (پیش من از یك) مهتر و نوکر من کمتر است!
 بخاطر تو، غریب شهرها شدم و بی مکانم.

هیچ کس ، نمیداند یای زین چقدر زیباست!
 (من بخاطر) او تخت و مکان خود را جا گذاشته‌ام.
 هر چه که زن است (زنان)، پیشکارشان شیطان است!
 اکنون بمن جرعه آب نمیدهی؟ و میگوئی مردم شیطان (و بدبازانند)!

که بود، یای زین چشم قشنگ بود.
 دست برد و جام آب را برداشت و دستینه را از دست خود درآورد ، انگشتری
 را از انگشت خود بیرون کشید .
 گوشواره را از گوش درآورد، درزی^۱ کمر را باز کرد
 (آنها را) در جام انداخت .
 جام را از سر چشمه پر کرد بدست کاکه مەم داد .
 کاکه مەم آب را خورد، دستینه و انگشتر و گردن بند، همه را (برداشت و)
 در جیب خود گذاشت .

۱- ده‌رزی = Derzî : که بکردی سوزن و سنجاق را گویند، در اینجا ظاهراً در مفهوم نوعی زیور بکار رفته است، درزی در فارسی ادبی بصورت درزن آمده است و بادرز و درزی هم‌ریشه‌اند .

جامی به دس یای زین-ئی دا . یای زین ده لی : اینجا میرمه م ده ولت
زیاد و مالیاوه .

کاکه مه م ده لی : له خوّم غه رب و خانه ویرانی !
ایستا غه ریه ی شارانم که س قه درم نازانی .
یای زین ! به خولای به حقی قورآئی !
ئهن لی ره نازوم هتا ده گه لم دانه نیی جیژوانی^۱ .

یای زین ده لی : سه ری به تالم ، بابان ویرانم !
چل قه ره واشم هه یه هیچ که سیکیان به هومید نازانم ؟
چ-جییان شک نابهم نیه متمانم^۲ .
بویه وا خه جالت و سه ره ویرانم .
میرمه م ده لی : (ئه گهرچی) ئهن غه ریم به جییه کی چاک ده زانم .

آورم تی بهر بو ، چوقه م ده که وتی .
محله ی چیشتانى سولتانی ژوانمان میعراجی^۳ (میجراب) مز گه وتی .

یای زین ده لی ؛ خولایه ! چلژون رووم زه شه بابانم ویرانه !
مز گه وتی کاکى من ! له لایه کی دیوان گیراوه ، لپی ژوتیشتون وه کیل
و وه زیری که ول به شانه .

۱-جی+ژوان = Cē + jiwan : هوجییه کی دلدار ودلهر به کدی له وی ده بینن .

۲-متمانم = Mitmanim : تیک شکینراوی (ایتمینانم) ه .

۳-میعراجی مز گه وتی : هه له یه ، پم وایه راسته که ی میجرابی مز گه وتی به .

جام را بدست **یای زین** داد . **یای زین** گفت : اکنون **میرم** (خدا حافظ) دولت زیادو خانه آباد (باد) .

کاکه **م** گفت : از من غریب‌تر و خانه‌خراب‌تر (کسی نیست).
 اکنون غریب شهرها هستم ، کسی قدر مرا نمیداند .
یای زین ! (سو گند) بخدا ، بحق قران !
 من از اینجا نخواهم رفت تا بمن وعده (به) میعاد^۱ گاهی ندهی .

یای زین میگوید: (وای بر من که) سرشکسته و دودمان بر بادرفته (ویران شده) ام!
 چهل کنیز دارم ، بهیچ کدامشان امیدوار نیستم ؛
 جای (مورد) اطمینانی ندارم .
 این است که اینقدر شرمسار و سرشکسته‌ام .
میرم میگوید: من (با این وجود که) غریبم ، جای خوبی میشناسم .

آتش (ی بجانم) افتاده (که) مرا از یا در آورده (و آرام ندارم) .
 هنگام چاشت سلطانی میعاد گاه ما معراج^۲ (محراب؟) مسجد خواهد بود .

یای زین میگوید: ایخدا! چگونه روسیاه و دودمان ویران شده (بر بادرفته) ام
 در مسجد برادر من ، یکطرفش دیوانیان نشسته‌اند و در طرف دیگر وزیر و کیل
 پوستین بدوش نشسته‌اند .

۱- میعاد گاه ترجمه تحت اللفظی : «جی ژوان» کردی است .

۲- در متن «معراج» آمده این کلمه جز وهمان لغات است که کاکر حمان بکر از زبان پیگانه گرفته و بدلط بکار برده است ع .۱

له تهره فی دیکه‌ی ژۆنیشتون سوّفی بهرمال له ملانه .

ئهوه له مبعراجی (؟) مز گهوتی مهلا، مهسه‌لای ده خوینی له به‌حسی دنیا

و قیامه تانه .

له پیشخانان نوکەر و قه‌نه‌داری بهر ده‌ستانه ،

ئه‌گەر مز گهوتی کاکێ من چۆل و واحیده‌لقه‌نده‌هارا ده‌بی له

کولینچکانی به‌جی ده‌میین، دوازده کویری حافیزه‌لقوژعانه .

له لایه‌کی ته‌کییه، له تهره‌فی دیکه‌یان **خانه‌قا** ژۆنانه ،

ئه‌وه‌هه، بو موسولمانان چاکه، تیبیدا بینن شه‌هاده وایمانه ،

یا ژه‌ببی به‌کاری تو سه‌ر جار شو کرانه !

کێ بو له **کاکه‌مه‌م** و **یای‌زین**-ی گولباوه ،

قه‌ول و قه‌راربان ده‌بو ته‌واوه ،

ئه‌وه ژۆژ ، له نیوه-ژۆیه^٢ وه‌ر گه‌زاوه ،

میر مه‌م ده‌لی : **یای‌زین** عه‌مه‌ره‌ که‌م ده‌ولت زیاد و مالیاوه !

یای‌زین ده‌لی : تو خولا ، مه‌ژۆ له کن ئه‌منی هه‌ ژاری ؛

به‌نگینه له کنت نه‌ماوه بیع غه‌مخاری

چ- بکه‌م کێ ده‌لیی ، بی تیرمه‌ کنت به‌ خزمه‌ تکاری ؟

کاکه‌مه‌م ده‌لی : **یای‌زین**-ی چاو جوانی !

١- واحیده‌لقه‌نده‌هار = (واحد القهار) ه (وه‌کی کوتمان کاکره‌حمان به‌کر خوینده‌وار

نه‌بو، هیندیك واژه‌ی بیگانه‌ی ده‌کار هیناوه، هه‌ر چه‌ند که‌له‌کن خوی چه‌شنه‌هونه‌ر نوینیک بو‌بی، له‌به‌ر وه‌ی ده‌واتایان نه‌گه‌یوه به‌هه‌له‌ی ده‌کار هیناون زور ناله‌بارن .)

٢- نیوه + رو = Niwe + rho واتا : (جنوب) ه.

و در طرف دیگر، صوفیان سجاده بدوش نشسته‌اند .
 اینک در معراج (محراب؟) مسجد، ملا در بحث دنیا و قیامت مصلی میخواند .
 در پیشخانه‌ها نو کر و قلیاندار وزیر دست‌اند (که نشسته‌اند) .
 موقعی که مسجد برادر من خالی است، ظاهراً واحد القهاری در آنجا نیست
 باز هم در گوشه (و کنار آن) دوازده کور حافظ‌القران میمانند .
 یک طرفش تکیه و طرف دیگرش خانقاه است ،
 این (ها همه) برای مسلمانان خوب است ، (که) در آنجا تحیات و شهادت
 بخوانند و ایمان بیاورند .

یارب بکار (های) تو هزار بار شکر گزار (م) .

که بود، (کسی بجز) **کاکه مهم** و **یای زین** گل‌نژاد (نه) بود .
 (که) قول و قرارشان تمام شد .
 خورشید (روز؟) از نیمروز^۱ (بطرف غروب) سرازیر شد .
میرم گفت : **یای زین** جان من خدا حافظ دولت زیاد و خانه آباد (باد) !

یای زین گفت : ترا بخدا ! از پیش من زار مرو .
 بنگینه پشت نمانده، (مونس و) غمخواری نداری .
 چکنم (هر) کس را بگوئی (بخواهی)، برای خدمت کاری برایت بفرستم .

کاکه مهم میگوید : ای **یای زین** چشم قشنگ !

۱ - نیمروز ترجمه تحت‌اللفظی «نیوه روی» کردی است: که در زبان کردی، هم ظهر و هم جنوب معنی دهد ؛ بسنجید با معانی مختلف نیمروز فارسی .

رووحی خوّمَت به قوربان ده کهم ده گهل سهر تاپای ایمانی ،
 ئەو قسانه پیکهوه ده کهین اینشالا سبجەیانئ .

کئ بو ، له میرمه می گولباوه ،
 ده یگوت : یای زین ، عه مر م ده ولفت زیاد و مالیاوه !

یای زین ده لئ : چ-بکه م ئەمن قه له ندری !
 میرمه م ، هه زۆ ، بزۆ ، به خولآت ، به آمان دده م ، به زامن به پیغه مبه ری

کئ بو ، له میرمه می گولباوه ،
 بو خزمه ت ، عورفو ، چه کو و قه ره تازدین-ی گه زاوه ؛
 ده چو له هه ر سێک به ریان ده یکرد سه لام و سا لاوه .

چه کو ده لئ : ئەتۆ بزانه له کاری خولای عاسمانئ ؛
 میرمه م به خیرییه وه له سه فا و سه یرانئ ،
 ئەو یای زین-ه ی ئەمن تیی-به له دم ساحیبی ایلا لایه ، هه یچ کدس مه تله بیئ
 لئ نازانئ .

میرمه م ده لئ : قه ره تازدین لیم مه ده به شیران مه مکوژه به توانجان !
 مه رد ئەو مه رده نیه به چینه زئی کچی ده کرمانج-ان .
 مه رد ئەو مه رده یه له کیرتی ده میران وه رگری بازن و باجان .

روح و سرتاپای ایمان خود را قربان تو خواهم کرد .

انشاءالله فردا، باهم این صحبتها را خواهیم کرد .

که بود، (کسی بجز) میرمم گل نژاد نبود!

(که) میگفت یای زین عمر من، دولت زیاد و خانه آباد (باد)!

یای زین گفت : من قلندر چکنم ؟

میرمم، ها! برو برو ترا بخدا سپردم، پیغمبر ضمانت (ونگهدارت) باشد .

که بود، (کسی بجز) از میرمم «گلباوه» نبود!

بر گشت و (شرفیاب حضور) عرفو، چکو و قره تاژدین شد .

(بجلو) میرفت و به هر سه سلام میکرد .

چکو گفت : کار خدای آسمانها را ببینید ؟

میرمم از صفا و سیران خسته نباشی، خوش آمدی،

این یای زین-ی را که من میشناسم بهانه جوست، هیچکس از او سردر نمیآورد.

میرمم گفت : قره تاژدین باشمشیرت مرا مزین و با کنایه زدن مرا مکش .

مردانگی این نیست و مرد کسی نیست که سر راه دختر (ان) کرمانج‌ها

را بگیرد!

مردانگی در این است و مرد کسی است که، بتواند از دختران پادشاهان (میران)

دستینه و باج بگیرد .

عرفو ده لی: میرمه‌م یازه بی به خیرئییه‌وه لاه!

ئه‌و یای زین-ئی به‌له‌ک-چاوه!

له‌کنم قسه‌ی ده‌گه‌ل هیچ‌کسه‌ی نابئی ته‌واوه.

کاکه‌مه‌م ده‌لی: عرفو مه‌مکوژه به‌ شیران!

مه‌رد ئه‌و مه‌رده نیه بچیته زینگای کچی ده‌وان فه‌قیران!

مه‌رد ئه‌و مه‌رده‌یه بازن و گواران بستینچ له‌ کیشی ده‌میران.

کچی بو، له‌ میرمه‌می به‌له‌ک-چاوه!

له‌ عرفو و چه‌کو و قه‌ره‌تاژدین-ی ده‌کرد سا‌لاه.

بازنه و گواره‌ی له‌ باغه‌لی خو‌ی ده‌ره‌ینا له‌پیش ئه‌وانی زوناوه.

ده‌یگوت هه‌ر که‌سیکی ئه‌وه‌ی هه‌لگری کاکه‌مه‌م نو‌که‌ره له‌ پیژده‌ستی

زاوه ستاوه.

قه‌ره‌تاژدین ده‌لی: یاخوا میرمه‌م نه‌مری!

خولاه‌ندی میری مه‌زن ده‌ستت ده‌عه‌مری بگری!

ئه‌وه هه‌ر قابیل به‌تویه هه‌لیبگری!

ئه‌تۆ گه‌وره‌ی هه‌مانی؛ ده‌بی هه‌ر که‌سه که‌وشی تۆ له‌ سه‌ر چاوی

خو‌ی زابگری!

عرفو ده‌لی: میرمه‌م گیانه!

گه‌منت ده‌بمه‌ نو‌که‌ر، له‌ به‌ر ده‌ستانه،

چه‌کو ده‌لی! میرمه‌م به‌ برا‌گه‌وره‌ی تۆ سه‌ر جار شو‌کرانه!

عرفو میگوید: ای خدا، ای جوان باز خوش آمدی .
این یای زین چشم قشنگ .
بنظرم، قول و قرارش باهیچکس تمام نمیشود .

کاکه مم میگوید: عرفو مرا با شمشیرها مزین (مرا تیغ مزین و با نیش
زبان میازار) .

آن مرد را نمیتوان مرد گفت، که سر راه دختر(ان) فقیران برود .
آن مرد را میتوان مرد گفت، که دستینه و گوشواره را ازدخترمیران بگیرد.

که بود، (کسی بجز) میرمم چشم قشنگ نبود!
(که) به عرفو و چکو و قره‌تازدین سلام(می) کرد:
دستینه و گوشواره (یای زین) را از بغل (جیب) خود در(می) آورد و پیش آنها نهاد.
میگفت، هر کسی که اینها را بردارد و قبول کند کاکه مم نو کر زیردستش
خواهد شد و وایستاده است .

قره‌تازدین گفت: خدایا میرمم زنده باشی (نمیری) !
خداوند میر بزرگ دست درعمر تو بگیرد (عمر ترا طولانی کند) .
این (زن) فقط قابل توست و تو باید آنها را بگیری .
تو بزرگ همه هستی ؛ هر یک (از ما) باید کفشهای ترا بردارد(یم) و روی
چشم(ان) از آن نگهداری کند (کنیم) !

عرفو گفت: ای میرمم جان !
من (برای تو) نو کر (و) زیردست تو خواهم بود ،
چکو گفت: میرمم به برادر بزرگی تو (افتخار میکنم) و صد(ها) بار شکرانه میکنم!

اینجا میرزین دین به نو که رانی گوت : بزؤن کاکه مهمی بیمنه ایبره کانه ،
 نو که ری میری ده هاتن به لینگدانه ،
 ده لئی : سه لام علیه کوم میر مهم ؛ میر فهرموی ته شریفی هه-اره کت
 بیته ایبره کانه ؛

ئه گهر میر مهم وا ده زانی،
 عرفو و چه کو و قهره تاز دین-ی هه ل-ده- گری ده چی بو دیوانی .

کئی بو، له میر مهمی گولباوه !
 ده لئی : علیه کومه سه لام وره همه تولاهی به خیری شوره لاهه !

میر ده لئی : کاکه مهم نه کهین گوفتاری .
 به لا ته خته ی نهر دین-ئی بیمن، زؤ بنیشین له قوماری .

زؤ ده نیشن دوو به دوو میر و میر مهمی نهو جوانه ،
 بو وه عده ی پینج سه عاتی لیکیان دها شان به شان^۱ ؛
 کاکه مهم زوری له میری برده وه، کردی سه ره ویرانه .

کوتی^۲ به لاجیبیان بگورینه وه ، کوتی : به لئی قوربان، به کر ته گبیری
 کردبو، جیبیان بگورنه وه .

۱- شان له شان دان : بیکه وه که وتنه مله و خوره سه رختن ، دست و په نچه
 نهرم کردن ده گهل به کدی .

۲- لیره را بهر که به چر کهر به قسه ده بگورینه وه .

آنگاه میرزین دین به نو کرها گفت : بروید **کاکه هم** را باینجا بیاورید ؛
نو کرهای میر ، دوان دوان میامدند .

میگوید: سلام علیکم **میرهم**؛ **میر** فرمود تشریف مبارکت باینجا بیاید ؛

هنگامیکه **میرهم** آنطور دید !

عرفو و چکوو قره تاژدین را (همراه خود) برداشت و بدیوان برد ،

که بود ، (کسی بجز) **میرهم** « گولباوه » نبود!

ده گه به دیوانی ، له میری ده کرده سلام و سلاوه^۱ (بدیوان میرسید ، بمیر سلام میگرد).

میگوید: علیکم السلام و رحمت الله خوش آمدی ای جوان !

میر گفت : **کاکه هم** گفتگو نکنیم .

بگذار تخته نرد بیاورند . بنشینیم قمار کنیم .

دو بدو می نشستند **میر** و **میرهم** نوجوان .

مدت پنج ساعت باهم دست و پنجه نرم می کردند^۲.

برد در بازی بیشتر با **کاکه هم** بود ، **میر** باخت و سرشکسته شد .

گفت^۳ خوب است جایمان را عوض کنیم . گفت بلی قربان ، **بکر** تدبیر کرده

بود ، جایشان را عوض بکنند .

۱- این بند از متن که در صفحهٔ مقابل (سطر ۷ ص ۴۱۲) افتاده است عیناً در اینجا

آورده شد .

۲- در کردی بجای این اصطلاح میگویند . شانه به شانه هم میزدند .

۳- از اینجا «چریکه» نثر است . ع . ۱.

کاکه مه م-یان له وئ هه آستان چۆ جینی میری میریان هینا جینی
 کاکه مه می دیسان قوماریان کرد؛ میری باشاری کاکه مه می نه کرد .
 میری کوتی: بهلا قاویکی بخۆینه وه .
 به کر به دزی به میری گوت: بهلا یای زین بی، قاوه ی بگیژی .
 یای زین قاوه ی هینا، کوتی: هانێ به نگینه ، بیان ده یه .
 میری کوتی: یای زین بو خۆت قاوه ی بده . به کر به میری، به دزی کوتی:
 به ندیکی بانگی کاکه مه می که^١ .

میرده لی^٢: کاکه مه م به وخولایه ی که م بی نسرینه ! (؟)
 پادشایه کن بی شهربکه هیچ شهربکی له بو «م» نینه .
 له کنه من وایه، نه وه تی له دایک تر بابی خۆت بوی هیچ دوستی^٣ به دلت نینه

میرمه م ده لی: میر ده غیلت بم ئه من ده بژیرم شو کرانی!

١- ئه و داوه کون وله میژینه یه چه ندین گهر (قه رن)ه له نیو کوردان دا ههر
 بووه . شوره لاوان، پاله وان ومه زنه پیاوان له مه یدانێ شهر وه درابه، یاله نیوقساندا
 له نه کاو ده ستیان کردوه به به ندان و به هه لبه ست و گورانی ده گهل یه کدی دواون، پیکیان
 هه لکو توه یاتیک خوریون، ئه و ره وه له کوردستانیدا هونه ریک بووه، که مه ودای به
 شوره لاوان، پاله وانان ومه زنه پیاوان داوه که بتوانن چاتر خوبنویمن .
 توره مه می نوی له نیوانیکی روناک و گهرم و پره هه ست له باوانی خوی، وانه ی دلیری
 و پاله وانێ سه رنوسی جوانویری و ژبانێ و درگرتوه .
 له ره و گهی خوشه ویستی و نیوداری و راو را تا ده گاته بره وی دوژمنایه تی ،
 جنیوپیکدان وه هتاله شهریش دا، هونه ر و ره نگی خو و پترانه ی کوردی ده تره وسکیته وه .
 ٢- لیره را هه لبه سته چرگه ر ده نگی لی هه ل دینی وتیی هه ل ده کانی و به
 هه وا ده یلی .

٣- دوست: یار، ده سگیران، دوست! هاوکار، هاوده ست، آوال .

کاکه مِم از آنجا برخاست و رفت جای مِیر و مِیر را آوردند جای کاکه مِم، بازهم بازی کردند، مِیر یارای بازی کردن با کاکه مِم را نداشت. مِیر گفت بگذار قهوه‌ای بخوریم .

بکر دزدانه به مِیر گفت خوب است یای زین بیاید و قهوه بدهد. یای زین آمد قهوه آورد، گفت بنگین هان بگذار (جلو آقایان) .

مِیر گفت یای زین خودت قهوه بده . بکر دزدانه بمِیر گفت :
با آهنگی (ترانه‌ای) بر کاکه مِم بانگ بزن!

مِیر گفت: کاکه مِم سو گند بآن خدای «بی‌نسرین»^۲ .

پادشاهی است بی‌شریک، هیچ شریکی ندارد .

فکر میکنم از روزی که از پدر و مادرت بوجود آمده‌ای تا حال هیچ دوستی^۴ بدل(خواه) خود نداری .

مِیر مِم گفت : دخیلت شوم مِیر ، من شکر گزارم .

۱- این رسم کهن و تاریخی قرن‌های در میان کردن معمول بوده است؛ که جوانان، پهلوانان و حتی بزرگ مردان در میدان جنگ و کارزار و یادرجین مشاجره و گفتار، یکمرتبه شروع بمشاعره (البته با آهنگ بلند) و آوازخوانی کرده و احساسات و مقاصد خود را بصورت منظوم و حماسه‌های شاعرانه ابراز نموده‌اند و البته در این فن هنرها مورد نظر بوده است؛ این امر میدان بیشتری بجوانان پرشور، پهلوانان نامدار و هنرمند کار آمد، میداده است تا که شایستگی و شجاعت خود را بهتر نشان دهند و نسل جوان نیز در محیط روشن، گرم و پرهیجانتری از مر بیان خود درس دلآوری و پهلوانی و سرمشق اخلاق و زندگی می‌گرفته‌اند .

از قلمرو عشق و شهرت و شکار گرفته حتی در زمینه دشمنی و مشاجره و جنگ نیز هنر و خصوصیات شاعرانه کردن بخوبی تجلی میکند .

۲- از اینجا «چریکه» منظوم است .

۳- معنی مناسب این کلمه مفهوم نگارنده نیست؛ بعقیده دوست فاضلم آقای قادر فتاحی قاضی این کلمه محرف «نظیر» است .

۴- دوست بمعنای اخص در کردی به یار و محبوبه و معشوقه میگویند و بمعنای اعم عبارت از دوست و هم‌دست و همکار و رفیق است .

دۆستی من یه کینکه وهك (په‌ری) حۆریه کانی له آسمانی .

میر ده‌لی : یاری تۆم گوئی قوتن وهك گوئی ده مشکانه :

آی دۆستی تۆ سه‌ری هه‌ل نایا له به‌ر ئه‌سه‌پی وژشکانه !

میرمه‌م ده‌لی : میران به‌قوربانته بتم، لیم مه‌گره به‌هانیه !

دۆستی من یه کینکه وهك (په‌ری) حۆریه کانی له آسمانی :

دۆستی من ئه‌ویه ، بووه به‌ساقی ، قاوه‌ی ده‌گیژی له دیوانیه .

میرده‌لی : میرمه‌م به‌قام به‌قسه‌ی تۆ هیچ نیه :

ئه‌وه‌تی له‌بابت بوی هیچ دۆستت نیه .

میرمه‌م ده‌لی : له‌خۆم غه‌ریب و بی‌کەس و خانه‌ویرانی !

چونکه‌مییوانم پی‌م ده‌که‌ن بوختانی ،

ئه‌من ده‌لیم دۆستم هه‌یه ، چونکه‌مغهرییم که‌س پی‌م ناکا متمانی ،

ئه‌وه قه‌ره‌تاژدین و عرفو و چه‌کو ده‌زانن ، دۆستی من ئه‌وه‌یه ، قاوه‌ی

ده‌گیژی له‌دیوانیه .

قه‌ره‌تاژدین به‌میری گوت : ئه‌تۆ ، ئه‌وه (ه) قه‌جه‌به‌یه ، هی‌ناوته‌کردووته

ساقی له‌دیوانیه ؟

پیلی^۱ کاکه‌مه‌می گرت بر دیوه‌مائی .

۱- چریکه‌لیره‌را په‌رکه‌یه‌چرگه‌ر به‌قسه‌ده‌یگه‌یرمه‌وه .

دوست من مثل پریهای آسمانی یگانه و بیمانند است .

میر میگوید؛ یار ترا من (میشناسم) مثل موش، گوشش تیز است .
آری دوست تو (از بسکه) شپش و «رشك» (بسر) دارد، سرش را از (شرم) نمیتواند
بلند کند .

میرم میگوید ، میران قربانت شوم ، بهانه مگیر ؛
دوست من یکی (واو هم) مانند پریهای آسمانی است ،
دوست من همین است که ساقی شده و دردیوان قهوه میگرداند .

میر میگوید: میرم من بسخنان تو هیچ اعتماد نمیکنم .
از آن لحظه‌ای که پدرت ترا بوجود آورده تا حال دوستی نداری .

میرم میگوید : از من غریب و بی کس و خانه ویرانتر کسی نیست !
چونکه (من غریب و) مهمانم ، بمن بهتان میزنند .
من گفتم دوستی دارم ، چونکه غریب و بی کس ، کس بمن اطمینان ندارد .
قره تازدین و عرفو و چکو دوست مرا میشناسد ؛ همین است که در دیوان
قهوه میدهد .

قره تازدین به میر گفت : « مگر » این قحبه است ، تو او را ساقی دیوان
کرده‌ای ؟

(خشمناك)^۱ دست کاکه هم را گرفت و بخانه (خود) برد .
۱- «چریکه» از اینجا نثر است و چرگر با بیان عادی آن را نقل میکند .

بای زین قاقه زینکی بو کاکه مهمی نوسی :

وهره^۱ تمهه نایه بکهین له خولای، له ساحیبی عدرز و آسمانی .
سماکی من عاشقه-زاوه ، ههل کاته شمالی لئیدا له گوپال-بارانی^۲ .
 سبجهینی کاکم ده چینه زاوی آهوی ، له دهشتی گهرمیانی .
کاکه مهم نه خوشییک بی ، هیچ کس به دهردی نه زانی .
 سبجهینی چیشتنی سولتانی ژوان و پهیمانان لای دیوانی .
 اینجا تمه نایان ده کرد، له خولای ، حهدی مال نوستنان ههلی-ده کرده .
 شمالی، لئی دها گوپال بارانی .

میر^۳ ده ینارده کن کاکه مهمی ده لئی : هیچ پادشایان زاوی آهویان نیه

سبجهینی .

کاکه مهم ده لئی^۴ : عهرزی میری بکهن به بی فکری ،
 نه خوشییکی هین گرانم ؛ به خولای زین وه خوم ناگری .

ه گهر خه بهریان بو میری ده برده وه تهواوه .

۱- چریکه لیره را بهه لبه سته چرگهر دهنگی لی ههل دینی و تیی ههلده کاتی .

۲- گوپال + باران = Gopalh + Baran : بارانی بهریژنه و توندکوهه گوپالی ده بکوتی :

۳- بهرکبه . . .

۴- دوباره چریکه به ههلبهسته . . .

یای زین نامه‌ای به کاکه مهم نوشت :

بیا از خداوند زمین و آسمان تمنائی بکنیم .
 برادر بزرگم عاشق شکار است ، بادی بوزد و بارانی سخت^۱ ببارد (؟)
 فردا برادرم برای شکار آهو بدشت گرمسیر خواهد رفت .
 کاکه مهم خود را به بیماری بزند؛ کسی درد او را نفهمد .
 فردا هنگام چاشت سلطانی، میعاد و پیمان ما طرف دیوان است .
 آنگاه از خدا میخواهند و هنگامیکه مردم در خواب بودند بادشمال میوزید و
 رگبار باران فرو میریخت (؟)

میر^۲ پیش کاکه مهم فرستاد . فردا هیچیک از پادشاهان شکار آهو ندارند
 (بباید بشکار آهو برویم) .

کاکه مهم^۳ میگوید : به میر عرض کنید بدون اینکه به من فکر بکند (خیالش
 راحت باشد) .

ناخوشیم آنقدر سخت است که (نمیتوانم) روی زین (خود) را نگهدارم .

چنانکه (بطور) کامل خبر را به میر رسانند !

۱- «چریکه» از اینجا منظوم است و چرگر صدا را بلند کرده با آهنگ مخصوص آن
 را میخواند .

۲- باران سخت ترجمه «گوپال باران = Gopalh-Baran» کردی است یعنی
 باران مثل کویال فرو میریزد و میکوبد .

۳- باز نشر است . . .

۴- دوباره منظوم است . . .

ده یانگوت میر ، قوربان **کاکه مه مه** نه خو شه ، نه خو شیکئی ناته واوه .
به نگینه ده لی : خانم خرا بو ، بزانه آغای من به بی کهمی چی لی
 قهوماوه !

میر ده لی : **به نگینه** مه گریه به بی **کاکه مه مه** لییم حه رام بی نه و زاوه .

به نگین ، هه لسته بزؤ زامه مینه .
 ده غیلت بم زاوی سبجه نیی خو شه ، خه به ریکئی میر **مه مه** -م له بو بینه .

ئه گهر ده چیی نه ویی خه به ریکئی له وی وهرده گری .
 ده بی به خاتون **ئهستی خوشکم** بلئی تهراره کی له بو **میرمه می** بگری .
 اینشالا **ئه ره ستو و لوقمانی** دینمه سه ری ، نایه لم **میرمه م** به چ-
 دهردان بمری .

کی بو ، له **به نگین** -ی گولباوه .
 هه تا ده گه ییه **میرمه می** ده یگوت : به قوربان ت بم کویت ایشاوه ؟
 ده یگوت : **به نگینه** مه ترسه ژوانم ده گه ل **یای زین** -ئی ژواناوه .

دلّم ده لیی ، کووره ی وه ستایان گه لیک له جو شه .
 ئه گهر ده چیی کن **میرزیندینی** ، بلئی ، **میرمه م** دهردی گرانه گه لیک
 نه خو شه .

ئه گهر **به نگین** وه -دهر-ده- کهوت نه و خه به ره ی بو آغای خو ی برده وه
 له دیوانی .

میگفتند: میر قربان، کاکه مم ناخوش است، ناخوش ناتمام (بیحالی) است. بنگینه میگوید: خانهام خراب، بین! آقای من دربی کسی چه (حادثه‌ای) برایش رخ داده است!

میر میگوید: بنگینه گریه مکن بدون وجود کاکه مم بشکار نخواهم رفت و این شکار بر من حرام باد.

بنگین بر خیز برو، واممان (معطل نشو). دخیلت شوم، شکار فردا خوش است (خواهد بود) از میرمم خبری برایم بیاور،

چنانکه بانجا میروی (باید) خبری از او برایم بگیری (بیاوری). باید بخاتون آستی خواهرم هم بگوئی، برای کاکه مم تدارک^۱ ببیند. انشاءالله ارسطو و ثقیمان بالا سرش خواهم آورد و نخواهم گذاشت، میرمم بهیج دردی بمیرد.

که بود، (کسی بجز) بنگین «گلباوه» نبود! تا به میرمم میرسید میگفت: قربانت شوم که جایت درد کرده است؟ (مم) میگوید: بنگینه مترس، با یای زین (وعده ملاقات) و میعاد داریم.

قلبم مانند کوره استادان (صنعتکار) بسیار بجوش است. اگر پیش میرزین دین میروی، بگو: میرمم دردش سخت و خیلی ناخوش است.

هنگامیکه بنگین به بیرون «می» رفت و این خبر را برای آقای خود بدیوان برد.

۱- این تعبیر در زبان کردی مثل لهجه آذربایجانی با فعل (گرفتن = گرفتن) بکار می‌رود: (ته‌داره ک‌گرتن = Tedarek Girtin = تدارک گرفتن در معنی تدارک دیدن است.)

ده لئی : میرمه‌مه نه‌خۆشه کهس به‌ده‌وا و ده‌ردی نازانی .
میرزین‌دین ده لئی : چ - بکه‌م لیم تیک چو ، به‌بی میرمه‌می ناچمه‌ئه‌و
زاوه‌ی سبجه‌یانی .

میر ده لئی : به‌نگینه‌ه‌ه‌زیم ، به‌نگینه‌کی شیرنی !
ئه‌سپان بیته‌ه‌ه‌ری ، سوار بین بچینه‌کن کاکه‌مه‌می ماله‌قه‌ره‌ تاژدینی .

به‌کرآغا ده لئی . ئه‌تۆ بۆ وا میریکی به‌ستزمانی ؟
جاری به‌و شه‌وه‌ی له‌ ماله‌قه‌ره‌ تاژدینی هه‌ل مه‌ستینه‌مال و خیزانی ؛
ده‌میکی دی سوار ده‌بین ، سه‌عاتیکی هه‌وه‌ له‌ بۆ به‌ری به‌یانی ،

میر ده لئی : هۆی به‌نگینه‌ه‌ه‌ری ته‌داره‌کی بگرن ئه‌سپی من
بکه‌نه‌وه‌ زینه‌ه‌ه‌ری !

اینشالا به‌سالامه‌تی کاکه‌مه‌مه‌- یوه‌ بۆ ماله‌قه‌ره‌ تاژدینی بچینه‌ه‌ه‌ری .

کی بو ، له‌ به‌نگینه‌می موخته‌به‌ره‌ه‌ه‌ری !
ئه‌سپی میرزین‌دین- ی زینی لئی ده‌کرد ده‌یکیشا ته‌نگ و به‌ره‌ه‌ه‌ری ،
تاجی وتوله‌یان بانگ ده‌کرد ، ئه‌وه‌ به‌ره‌ه‌ه‌ری به‌ره‌ه‌ه‌ری ،
میر ده‌هات پیی ده‌زکیفی ده‌نا له‌زینی مه‌رسای ده‌که‌وته‌ سه‌ره‌ه‌ه‌ری ،
ده‌یگوت : به‌نگینه‌ه‌ه‌ری به‌سه‌ری من ده‌پیژ - دا بۆ خه‌به‌ریکی من بۆ

کاکه‌مه‌می به‌ره‌ه‌ه‌ری !

کی بو ، له‌ میری گولباوه‌ه‌ه‌ری !

میگوید: میرم ناخوش است و کسی درد و درمان او را نمی‌فهمد.
میرزین دین میگوید: چکنم شکارم بهم خورد زیرا فردا با میرم نباشد
(بشکار) نخواهم رفت.

میر: میگوید: **بنگینه** عزیزم، (چقدر) **بنگین** شیرینی هستی!
اسبها را بیرون بیاور سوار شویم بخانه **قره تازدین** پیش **کاکه‌هم** برویم.

بکر آغا میگوید: تو چرا این چنین **میر** بسته زبانی (بیچاره) هستی؟!
فعلا باین (بیسگاه) شب، خانواده **قره تازدین** را از خواب بیدار مکن:
یکساعت بصبح داریم چندلحظه دیگر سوار میشویم و (خواهیم رفت).

میر میگوید: هان **بنگینه** بگو: تدارک ببینند و اسب مرا زین کنند.
انشاءالله بسلامت (وشادکامی) **کاکه‌هم** بخانه **قره تازدین** برویم.

که بود، (کسی از) **بنگین** معتبر تر نبود!
اسب **میرزین دین** را زین کرده و بندهای (زین را) محکم بسته.
(سگها) تازی و توله‌های شکاری را، این ور آن ور (ازهرسو) بانگ میزدند.
میر می‌آمد و پای در رکاب مینهاد و برزین مرصع سوار میشد.
میگفت: **بنگینه** ترا بسر خودم (سوگندت میدهم) پیش از من برو، از من خبری

به **کاکه‌هم** ببر!

که بود، (کسی بجز) **میر** گل نژاد نبود!

دهی-ژوا^۱ به پهله و به پهنگاوه ،
 ههتا له ماله قهره تاژدین-ی ده بو پیاوه ،
 ده یگوت: کاکه هیچ خۆت نه خۆش مه که، وه گیر هیچ پادشایان ناکهوی
 نهو ژه شه-ژاوه .

میران^۲ ته تو گدلیک به فیکری ،
 هه چهند ده کهم میرمهه خۆی له سهه نه سپی ژاناگری .

میر په کی خۆت مه خه؛ خراپم لی قهوماوه !
 نه من گه لیکم پی له تو خۆشتره نهو ژاوه ،
 نه ماما نه خوشیکی پی اینختیارم جهه گم بزاهه .

میر ده لی: کاکه مهه له خۆم نابینم مراد و کاوی .
 حوکمه ده پی ده گه ل خۆم، بت بهمه ژاوی !

کی بو، له میرمهه موخته بهره !
 ده یگوت: بهنگینه بزوه نه سپی کاکه مهه بیته دهره .
 عرفو، چه کو-یانم بو بکه خه بهره ،
 بهنگین ده چوو نه سپی کاکه مهه ده هیئا دهره ،
 خاتون نهستی ده لی: بهنگینه تهنگانی شل بکیشه نهو بهر نهو بهره !

۱- دهی ژوا = Dey-Jiwa و اتا لی ده خوری، ده رویی .

۲- میران به ته نی ده گه ل میرینی و «ان» رهنگه نیشانهی کوکردنه وه یا چه شه

وه لانا نیک بی (۲)

با عجله و زبردستی حرکت میکرد (میرفت) .
 تا (به) خانهٔ قره تازدین ، (میرسید) و پیاده میشد .
 میگوید: **کاکه**^۱ [هیچ] خودت را ناخوش مکن این شکار سیاه^۲ برای هیچ یک
 از پادشاهان میسر نیست .

میران^۳ تو خیلی دوراندیش هستی .
 هر (کاری) میکنم، (بالاخره) میرمم نمیتواند خود را روی اسب نگهدارد .

میر (شکار) خود را تعطیل مکن ؛ (برای من) پیش آمد بدی (روی داده) است .
 من خیلی بیشتر از شما این شکار را دوست دارم .
 امانا خوش بدون اختیاری هستم جگرم بریده (پاره پاره) است .

میر میگوید : **کاکه‌مم** ، بمراد و کام خود نمیرسم .
 حکم است، ترا باید با خود بشکار ببرم !

که بود، (کسی از) میرمم معتبرتر، نبود !
 (که) میگفت: برو اسب **کاکه‌مم** را بیرون بیاور !
عرفو و چکو را هم برایم خبر کن .
بنگین میرفت واسب **کاکه‌مم** را بیرون میآورد .
 خاتون **آستی** میگوید : بندهای زین (اسب) را آنور آنور شل بکش (ببند) !

۱- کاکه = ای، برادر بزرگ .

۲- شکار سیاه ترجمهٔ (ره‌شه-راوی = Rhese + Rhaw) کردی؛ عبارت است از شکار در
 مواقعی که زمین سیاه و بی برف است و کنایه از شکاری است که در آن حوادث شوم اتفاق میافتد و در آن
 احتمال موفقیت قطعی نیست .

۳- خطاب بمیر زین دین که يك تن بیش نیست؛ (ان) در آخر این کلمه شاید علامت
 جمع یا نوعی نسبت باشد (؟)

ئه گهر به نگین آه سپی میرمه می ددهینا، پیی ده ژ کینفی ده نا بکه و پته سه ره ،
ههرچی کردی، هیزی نه بو قه له نده ره ،

خاتون تهستی ده لی : براله به کاکه مه می نا کرئی تهو سه فوره ،

میرزین دین ده لی : خوشکئی لیم مه گوره لئی نابینم کاوئی ؛

ئه گهر به کو لیم بردی کاکه مه می ده به مه زاوی ،

کاکه مه م ده لهرزی ئه گهر له باله - خانه ی وه ده رکوت ،

پیی ده ژ کینفی نا نه چو سه ر زینی ته سپه که ی ؛ ده بهر زگی کهوت ،

میر کوتی ته نگه ی تهو ته سپه ی بو وا شله ، ته نگه یان توند کیشا ،

کاکه مه م - یان سوار کرد چه ندی کرد خو ی زا نه گرت ،

میر کوتی : دای به زینن زور نه خو شه ، زاوی تهو زو حه یقه ، کاکه مه م

ده گه ل نه بو .

بچو به کر آغا پیی بلین سوار بی ، به کر کوتی ، ته سپه که م شله ؛

میر ته شریفی بزوا ولاغیکئی پهیدا ده که م و ده یگه می .

به کر نه چو بو زاوی قاسیدیکئی ناره ده سه ر کاکه مه می .

کاکه مه م هه تا چیشتهانی دانیشته ؛ له پاشا سه بر سه بر زویی بو دیوانی میری .

گه یه دیوانی ، دانیشته ، یای زین هه آستا هاته خزمته کاکه مه می .

کئی بو ، له مه م وزین- ی به له ک- چاوه !

چریکه لپه را په رکه یه وچر که ره به قسه ده یگریته وه .

هنگامیکه **بنگین** اسب **میرمم** را می‌آورد، **مم** پا در رکاب مینهاد (تا) سوار شود
(کاکه **مم**) قلندر هرچه (کوشش کرد) تاب و توانی نداشت!
خاتون **آستی** میگوید: برادر، **کاکه مم** قدرت رفتن به این سفر را ندارد.

میرزین دین میگوید: خواهر (این شکار را) بهم مزین (زیرا این شکار بدون
وجود کاکه **مم**) برایم لطفی ندارد.

چنانکه روی کولم **مم** **کاکه مم** را برده باشم (او را) بشکار خواهم برد!

کاکه مم^۱ هنگامیکه از بالاخانه پائین آمد میلرزید.
(هنگامیکه) پا در رکاب نهاد سوار اسب شد (واژگون) به زیر شکم
اسب افتاد.

میر گفت بندهای (زین) این اسب **شل** است، آن را محکم کشیدند و بستند.
کاکه مم را باز سوار کردند، هرچه کوشش کردند نتوانست، خود را نگهداری کند.
میر گفت پیاده اش کنید خیلی ناخوش است. حیف است که **کاکه مم** با ما
در این شکار نباشد.

برو **بکر** آقا را خبر کنید بگوئید **بباید**، **بکر** گفت: اسب من **لنگ** است،
میر تشریف ببرد اسپی پیدا میکنم و باو؛ **خواهم** رسید،

بکر بشکار نرفت و **یک** قاصد (جاسوسی) فرستاد تا مواظب **کاکه مم** باشد.
کاکه مم تا هنگام چاشت **بنشست**؛ بعد آهسته آهسته بطرف دیوان میرفت.
بدیوان رسید، **نشست پای زین** برخاست و بخدمت **میرمم** آمد.

که بود، (کسی بجز) **مم** و **زین** چشم قشنگ نبود(ند).

۱- از اینجا «چریکه» نثر است و چرگر آن را بابیان علدی نقل میکند.

یایزین دهات له کاکمه می ده یکرد ، سهلام وسلاوه ،

ده یگوت عه لیکومه سهلام وزه حمه تولاهی ، سهر چاوی من خاتونی

کیل گهر دنی به لئه ک چاوه !

دهستیان ده ستوی یه ک ده کرد ، دمیان به دمی یه کهوه ناوه .

به کر آگایی لی بو که کاکمه مه هاته دیوانی ؛

قاسیدی له سهر دا-ده نا له بو کیشک کیشانی .

کیشکی چاکیان لی کیشاوه !

ههر دوک خهویان لی ده کهوت ، نهو جووته لاوه ،

میر زاوی ده کرد ههتا ژۆژ وهر گه زاوه ،

بانگی ده کرد : حه یفه چه کو ، کاکمه مه ده گه ل نه بو ، پیم خوژ نه بو نهو زاوه ،

روویان ده مالی کرده وه ، قهره تاژدین کوتی : نه من ده زانم ، کاکمه مه ده گه ل

یایزین - ئی ، ده دیوانی - (دا) خهوی لی کهوتوه ؛ نه گهر هه لی نهستیانی

وه خه بهر نایه .

بانگی کرد به نگینه وهره تا پیت بلیم ؛ وهره نه تو هه لی ؛

نه من زئی (ت) ده کهوم ؛ دوور دارینکت پی دا-ده دم ،

١- چریکه په رکبه چر گهر به قسه ده یگیرته وه .

٢- له (دارجلین و ته قله ها ویرتن = Dar Cilitên u teqlhe Hawijtin) - دا

شوینه یه کیك له پیشدا هه ل-دی نهوی دی دار (ته قله ی) داویتی . / عوبه یدیلانه یو بیان

یای زین می‌آمد و به **کاکه‌مم** سلام میکرد .
میگفت «علیکم السلام و رحمت اللہ روی چشمانم خاتون گردن مر مرین! چشم قشنگ .
دست بر گردن همدیگر می‌انداختند و لب بر لب هم نهادند .

بکر بر این آگاه بود، که **کاکه‌مم** به دیوان آمد .
قاصد (جاسوس) -ی از برای کشیک کشیدن (و آگاه شدن از حال آنان) بر میگمارد .

خوب کشیکی کشیدند (بطور دقیق مراقب موم وزین بودند) !
هر دو، این جفت جوان می‌خواست بیدند (خواستشان میبرد) .
میر (هم) شکار میکرد تا روز (خورشید؟) بر (می) گشت ؟
بانگ میزد حیف است **چکو** و **کاکه‌مم** با (من) نبود (ند)، این شکار بمن خوش
نه (بود = گذشت؟) .

باز روی بمنزل کردند (بسوی خانه روان شدند) **قره‌تاز دین** گفت: من
میدانم **کاکه‌مم** با **یای زین** در دیوان خوابش (ان) برده اگر او را بیدار نکنی در
خواب (میمانند) .

بنگین را صدا زد گفت: بیا تا بگویم، بیاتو فرار کن .
من (تو) را دنبال خواهم کرد ، و از دور زوبینی^۲ بسوی تو میاندازم .

۱- گردن مر مرین ترجمه «کیل گردن» = **Kêl gerdin** کردی است، کیل یعنی سنگ مزار، معمولاً در کردستان سنگ مزار را از سنگهای مرمر عالی درست میکردند و غالباً این سنگها تراشیده و سفید و براق و بلند و کشیده بود و شاید علت تشبیه به همین مناسبت است .

۲- «چریکه» باز نشر است و چرگر آن را با بیان عادی نقل میکند .

۳- زوبین ترجمه «دار» = **Dar** و دارجلیت = **dar - Cilît** تیرهای مخصوصی است که از چوبهای محکم میسازند و گاهی بر سر آن قطعه آهن تیزی نصب میکنند در مواقع جنگ سوارکار در حال تاخت آن را بسوی دشمن میاندازد و باین فن جنگی «دارجلیتین» = **Darcilitên** میگویند ، در کردستان گاهی بعنوان تفریح و هنر نمائی دونفر باهم «دارجلیتین» میکنند و بکرات دیده شده، که در این بازی یکی دیگری را کشته است . ع . ایوبیان (طه زاده)

مه گهژووه ، سهر دهر کهی ، ههر بژۆ ههتا مالن ، دابهزه مههم و زینان
له خهوی ههلسینه .

ئه گهر میر کوتی : ئهوه له داری ترسا ، وا نه گهژاوه بۆ دووايه ! .

قههه تاژدین ده ئی : ئهمن ده ئیم : میر ئهوه نه ترسا ؛

ئهوه ده چۆ داده بهزی ، دئ له دهر کی دیوانی بۆ خۆی جلهوی آغای
خۆی ده گری .

میر کوتی : ئهوه شوینیکی چاکه ، ئه گهر بهنگینه هاتهوه
تهمهشای کرد ؛ مههم و زین خهویان لی - کهوتبو هیچ آگیان له دنیا به نه بو .

(بهنگین) کوتی : ئه گهر ههلیان - ده ستینم ، گوناحم ده گاتی ، ئه گهر

ههلیان ناستینم ، ایستا میر ده گانه جی ، پی ده زانی سهرمان ده بۆن .

بهنگین زوانی : ئهوه میر هات .

بهنگین ده لی : هدی میر مههم له خۆم غه ریب وههژاری !

آوریکم ده به ده نی به ربو ، دایگرتم به یه کجاری ؛

کاکه مههم لهو خهوهی ههلسته که ئیکی ^۱ وه کو میری هات گه ییه

قهراخی شاری !

وای له خۆم غه ریب وایخسیری !

میر مههم لهو خهوهی ههلسته ، غه ریبی خۆت وه پیری !

۱ - لیره را چریکه ههلبهسته ، چرگه ر بهههوا دهنگی لی ههلهدینی و دهیلی .

۲ - کهل = Kelh : نیره گا ، جووتی کامیشی ،

برنگردی، دربروی، برو تا بمنزل (میرسی)، پیاده شو، و هم و زین-ها را از خواب بیدار کن .

چنانکه میر گفت: [این] از زوبین ترسید که بعقب برنگشت .
قره تازدین گفت : من میگویم : میر ، این (بنگین نمی ترسد) و نترسید؛
(بلکه او) این است (قبلا بخانه) میرود پیاده میشود (در) جلوخان برای گرفتن عنان اسب آقای خود (ومهمانان)، خود را آماده میکند .

میر گفت این رسم خوبی است . هنگامیکه بنگینه آمد دید ، هم و زین خوابیده اند . و از دنیا [هیچ] خبر ندارند .

(بنگین باخود) گفت: چنانکه بیدارشان کنم گناه است و اگر بیدارشان نکنم اکنون میر میرسد و می بیند، (کارمان زار است) سرمان را خواهند برید .
بنگین نگاه کرد: اینک میر آمد .

بنگین^۱ میگوید: ای میر هم (کسی) از من غریب وزار (تر) نیست!
آتشی بر بدنم افتاده مرا یک باره دربر گرفته (و میسوزاند) .
کاکه هم از این خواب بیدار شو ، یک کل^۲ مثل میر آمد بکنار شهر رسید!

وای (بر من کسی) از من غریب و اسیر (تر) نیست !
میر هم از این خواب بیدار شو، غریبی خودت را بیاد بیاور ؛

۱- «چریکه» شعر است و چرگر با آواز بلند آن را میخواند .
۲- در زبان کردی «کل» = گاونر بزرگ» مشبه به واقع میشود برای مرد پهلوان و نیرومند و تنومند .

که لیکي وه کو میرزیندین—ی هات و گه‌ییه دهروازهی جزیر—ئی .

کا که مه‌م^۱ له خه‌وئی هه‌لستا کوتی : به‌نگینه ئه‌وه چیه ؟
 کوتی : مال خرا نه‌بو ! ئه‌وه میر گه‌ییه جی، ئه‌تۆ بۆ هه‌ل ناستی ،
 له دیوانی .

بۆوه ؟ کوتی : به‌نگینه ، ته‌مه‌شا که بزانه دووره یانیزیکه .
 به‌نگینه چۆ سه‌ربانی ته‌مه‌شای ده کرد که‌می مابو بگاته قه‌راغی شاری .
 ئه‌گر هات ته‌مه‌شای کرد موم و زین دیسان خه‌ویان لی که‌وتبۆوه .

به‌نگین ده‌لی^۲ : له خۆم غه‌ریبی جگه‌ر سوتاوی !
 ئه‌ی آغا که‌ی من له خه‌وئی نابینی چ—مراد و کواوی !
 هه‌ی لاره میرمه‌م له‌و شیرن خه‌وئی هه‌لسته : که‌لیکی وه کو میری
 هاته‌وه له ژاوی .

کوینی سیا—مالانم ده‌به‌ر که‌ن به‌یه‌ک جاری ،
 میرمه‌م له‌و خه‌وه‌ی هه‌لسته ! که‌لیکی وه کو میری هات و گه‌ییه
 دهروازهی شاری .

میرمه‌م له خۆم غه‌ریب و مال—ویرانی !
 که‌لیکی وه کو میری هات و گه‌ییه دهر کی دیوانی .

۱- لیره را په‌ر که‌یه چر که‌ر به‌قسه ده‌یگه‌ریته‌وه .

۲- لیره را هه‌لبه‌سته چر که‌ر ده‌نگی لی هه‌ل دینی به‌هه‌واده‌یلی .

يك كل مثل ميرزين دین آمد و بدروازه شهر جزیره رسید .

ساکه مەم^۱ از خواب بیدار شد و گفت: بنگینه چیست این (چه خبره) ؟
گفت: خانهات خراب نشود! گفت: اینك میر (باین جا) رسیدهنوز بر نمیخیزی
و در دیوان (میمانی) .

(مەم) گفت: باز بر گرد بنگین : تماشا کن بین میر دور است یا نزدیک است.
بنگین پشت بام رفت، تماشا کرد دید کمی مانده (میر بکناره؟) شهر برسد .
هنگامیکه برگشت آمد دید مەم وزین بازهم خوابشان برده است.

بنگین میگوید^۲: (کسی) از من غریب و جگر سوخته (تر) نیست !
ای آقای من، تو از خوابیدن بمردی نمیرسی و کامی بر نمیگیری !
ای جوان میر مەم از این خواب شیرین بیدار شو ، يك كل مثل میر از شکار
برگشت .

برگ عزاداری خانه های سوگوار سیاهپوش را یکباره بر من بپوشانید .
میر مەم از این خواب بیدار شو؛ يك كل مثل میر بدروازه شهر رسید .

میر مەم (کسی) از من غریب و خانه خراب (تر نیست) !

يك كل مثل میر آمد، بدر دیوان رسید .

۱- «چریکه» دوباره نشر است و چرگر آن را با بیان عادی نقل میکند.

۲- «چریکه» باز شعر است و چرگر آن را با آواز میخواند .

میرا جلوه‌ی هله‌نگاوت زاوه‌ستا کوتی : به‌نگینه داخولا کاکه‌مه‌م چلۆنه؟
کوتی: نازانم، هاتومه‌وه ، لیره زاوه‌ستاوم .

ده‌و ده‌مه‌ی-دا به‌کر آغاهاات و گه‌یبه خزمه‌ت میری. به‌کر آغا کوتی: آغا
به‌خیر یه‌وه : زاوت موباره‌ک بی ،

میر کوتی : به‌لا بچین سه‌رنکی کاکه‌مه‌می بده‌ین ، به‌کر ده‌یزانی ده‌گه‌ل
یا زین-ئی ده‌وه‌تاغی دان .

به‌کر کوتی : قوربان دابه‌زه پیاوی ده‌نیرم بزانی کاکه‌مه‌م چلۆنه میر
دابه‌زی هه‌سپان لی وهرگرت چۆ مالی . به‌نگینه هاتوه‌وه ؛ بانگی کاکه‌مه‌می
ده‌کا :

ده‌لی^۲؛ دووانه عاشق هه‌بون له‌میتره !
هه‌ر دووک له‌به‌ر خه‌وئی ده‌بون هوژ و گیتزه ،
هه‌ی به‌قوربان‌ت بم ! له‌و شیرن خه‌وه‌ی هه‌لسته دۆزاندوتن هه‌مو نویتزه!

میر^۳ هه‌گر هاتوه‌وه چۆ دیوانی کاکه‌مه‌م چاره‌ی نه‌بو ، یا زین-ی
ده‌بن که‌ولی نا .

پالی وه‌کولینچکی وه‌تاغی دا .

عرفو ، چه‌کو ، قه‌ره‌تاژدین ، به‌کر آغا هه‌موی هات دانیش‌ت (ن)

میر کوتی : ها کاکه‌مه‌م چلۆنی ؟

- ۱- چریکه لیره را په‌رکه‌به چرگه‌ر به‌قسه ده‌یکیر یته‌وه .
- ۲- چریکه لیره را هه‌لبه‌سته و چرگه‌ر ده‌نکی لی هه‌ل دینی .
- ۳- چریکه لیره را په‌رکه‌به و چرگه‌ر به‌قسه ده‌یکیر یته‌وه .

میر اعنان اسب را تند کرد ایستاد و گفت: **بنگینه** آیا خدا میداند **کاکه** مهم
حالش چطور است؟

گفت: نمیدانم آمده‌ام همینجا و ایستاده‌ام،
در این اثناء **بکر** آقا آمد و بخدمت **میر** رسید. **بکر** آقا گفت: آقا خوش
آمدی، شکارت پیروز باد.

میر گفت: بگذار برویم سری به **کاکه** هم بز نیم (احوالپرسی و دیدن از او بکنیم).
بکر میدانست (کاکه هم) با **یای زین** در اطاق اند.

بکر گفت: قربان پیاده شو، آدم میفرستم ببیند **کاکه** هم حالش چطور
است **میر** پیاده شد، اسب او را برگرفتند. رفت خانه؛ **بنگین** باز آمد **کاکه** هم
را صدا (می) کرد؛

میگفت^۱: دو عاشق باستانی بودند!
هر دو از برای خواب (خواب آلود؟) گیج و بی حواس بودند.
ای آقا قربانت شوم! از این خواب شیرین (بیدار شو). برخیز، همه نمازها
را باخته‌ای (فرصت را از دست داده‌ای).

هنگامیکه^۲ **میر** باز آمد و داخل دیوان شد؛ **کاکه** هم چاره نداشت، **یای زین** را
زیر پوستین پنهان کرد و بگوشه اطاق تکیه داد.
عرفو، **چکو**، **قره تاز دین**، **بکر** آقا همه نشست (اند).
میر گفت: هان **کاکه** هم حالت چطور است؟

- ۱- باز نثر شروع میشود و چرگر با بیان عادی «چریکه» را نقل میکند.
- ۲- از اینجا «چریکه» شعر است و چرگر آن را با آواز میخواند.
- ۳- از اینجا «چریکه» نثر است و چرگر با بیان عادی آن را نقل میکند.

(مم) کوتی : قوربان خولاً بکا زاوی تۆ مبارهك بی ! ئەمن چاکم .

کوتی : کاکه مەم زاوی ئەو ژۆ چ - پادشایان نهیان بو ؛ حەیفه ئەتۆ دەگەل نه بوی .

یایزین دە - گوئی کەولی - دا کەزی خۆی بە قەرە تاژدینی نیشان دا .

قەرە تاژدین ئە گەر وای زانی ، نۆ کەری بانگ کرد ، کوتی : یژۆ

حەوت دەر کم هەیه ؛ پوشی تی نی آوری بده بەلا ماله من بسوتی^۱ .

آوزیک^۲ هەلستا لەوسەری دنئی .

یەکی دی هەلستا لەوسەری دنئی .

های ماله قەرە تاژدینی هەموی سووتا بە سوتە نی .

بەنگین دەلی : میر آوزیک دەمائی قەرە تاژدینی بەربو چ - آوزیکی

بی ئەمانه !

ئە گەر هەلنەستی اینستا شاری جزیر - ی دەسوتی دەبی وێرانە ،

ئەتۆ میریکی بی فیکری !

ماویتی = بقیه دارد

۱ - قەرە تاژدین بووەی بەریزی و آورووی میوانی خوی بیاریزی ، دەستوری دا ماله ویان آورتی بە ردا ؛ ئەو جوانمیری و پیناودیریە لە کوردستان - یدا بوته پەند و گولواژە ، یەک بە یەکی دەلی . بوته قەرە تاژدین .

میوان داری و پیناودیری لەری میوان - دا لە چریکە میم و زین - یدا کاکل وەرچلە میچریکە و جیی لیکولینە وە وتی روانینە ع . ا . (تەهازادە) .

۲ - چریکە هەلبەستە چرگەر بەهەوادە یلی .